

Kniewald Dragutin: *Zagrebački sakramentarij sv. Margarete* MR 126. Zagreb, 1940. 453—464 + [8]. 8 facsimile. 4°. *Serta Hoffilleriana*.

A zágrábi érseki könyvtárban van egy MR 126 jelzetű bencés sacramentarium.* E sacramentariumnak a következő részei vannak: 1—32 fólió: imádságok vasárnapokra; 32—69 fólió orationes de sanctis; 70—74 commune sanctorum; a 75. fóliótól votivmisék, majd a 79. fólió után minket közelebről érdeklő miseformák vannak: Szent György, Szt. Adalbert, Szt. Gellért, Szt. Benedek, Szt. István király, Szt. Imre herceg, Szent Margit stb.

A pergamenfóliók mérete 180 × 255 mm. A kódexszel foglalkozott GERMAIN MORIN és dr. FANCEV horvát professzor. Mind a ketten megegyeznek abban, hogy az MR 126-ot Szent Margit-kolostor számára írták, de mindegyikük máshol keresi ezt a kolostort. FANCEV szerint az MR 126-ot a Prága melletti Brewnowban (Břevnov) levő Szent Margit-apátságban írták, ahonnan magyar közvetítéssel, a somogyvári Szent Egyed-kolostoron keresztül került Zágrábba.

GERMAIN MORIN szerint MR 126 *XII/XIII. századi magyar sacramentarium* és keletkezési helyéül a bélai (Esztergom megye) Szent Margit-apátságra gondol, de KÜHÁR FLÓRIS O. S. B. véleményét fogadjuk el KNIEWALDDal együtt, aki szerint az MR 126 Hahóton készült és a magyarországi liturgia szempontjából nagy jelentősége van. A hahóti Szent Margit-kolostor kódexe 1094 körüli években került Zágrábba.

A brewnowi kolostor nemcsak azért kerülhetett szóba az MR 126-tal kapcsolatban, mivel a brewnowi apátság Szent Margitról van elnevezve, hanem azért is, mivel az MR 126-ban szereplő Szent Adalbert ott élt. Így a két szent szereplése vitássá tehetta a kódex eredetére vonatkozó feltevéseket. De a cseh vonatkozás lehetőségét háttérbe szorítják, sőt csak a magyart engedik meg, a már említett magyar szenteken kívül Szent András és Benedek vértanúk, a zobori apátságban élő bencések.

Így biztos, hogy a kódex — a szerző szerint több más kódexszel együtt — Magyarországról, Hahótról került Zágrábba 1094 körül. Több hasonlóságot mutat a *Pray-kódexszel*, jóllehet körülbelül száz évvel korábban keletkezett. Mind a kettő francia eredetire megy vissza, a *Pray-kódex* arrasi vagy amiensi kódexre, a hahóti fontenelleire. — A Hahóti-kódex kiváló szemléltetője a középkori kultúra terjedésének.

DANCI VILLEBALD.

* V. ö. KNIEWALD KÁROLY: A „Hahóti-kódex“ (Zágrábi MR 126. kézirát). MKSzemle, 1938, 97—112 ll.